

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/13/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7612216630
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7612216630.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Gizely Majerčák a členov senátu JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Alexandra Husivargu v občianskoprávnej veci navrhovateľky: P. X. P. A. XX.X.XXXX, bydlisko X. XXX, zastúpenej: Advokátska kancelária VASIL, ŠIMONOVIČ & partners, s. r. o., IČO: 47 240 482, Kuzmányho 29, Košice, za ktorého ako konateľ koná advokát JUDr. Martin Vasil, proti odporkyňi: P. C., A. X.X.XXXX, bydlisko T. XX, O., zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Pitoňákom, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, o ochranu osobnosti, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 10.10.2013 č. k. 4C/106/2012 - 258

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Navrhovateľke p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania 183,77 € pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia, ktorú odporkyňa j e p o v i n n á zaplatiť obchodnej spoločnosti Advokátska kancelária VASIL, ŠIMONOVIČ & partners, s. r. o. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka (učiteľka na Základnej škole v obci X.) sa domáhala, aby odporkyňi bolo uložené upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti spočívajúcich v šírení nepravdivých informácií o navrhovateľke na verejnosti (obec X., príslušné obce a mesto O.), konkrétne že ako triedna učiteľka žiakov 3. triedy „žiakmi sa necháva obchytkávať po svojom tele, po prsiach a aj „tam dole“, ukája sa nimi, počas vyučovacích hodín kope deťom do nôh a priväzuje ich ku stoličkám gumou na prádlo“, ktoré tvrdenia odporkyňa podrobne opísala a zopakovala aj vo svojich sťažnostiach podaných na 16 rôznych inštitúcií a tiež sa domáhala, aby jej bolo dané primerané zadostučinenie tak vo forme písomného ospravedlnenia, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2 000 €. Odporkyňa uplatnené nároky neuznala zotrvať na postoji, že ide o pravdivé informácie. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom označeným v záhlaví návrhu v celom rozsahu vyhovel tak, že odporkyňi uložil povinnosť písomne sa ospravedlniť navrhovateľke v znení uvedenom vo výroku rozsudku, toto ospravedlnenie poštou doporučené zaslať na adresu navrhovateľky a zároveň viditeľným písmom na svoje náklady zverejniť v najbližšom vydaní miestneho štvrťročného periodika X. E..

Vychádzal zo zistenia, že tieto odporkyňou o navrhovateľke na verejnosti šírené tvrdenia boli nepravdivé a mali difamačný charakter, t. j. boli objektívne spôsobilé zasiahnuť do ustanovením §11 Obč. zák. chránených osobnostných práv navrhovateľky, najmä do jej cti, dobrej povesti, vážnosti v spoločnosti a ľudskej dôstojnosti. Z vykonaného dokazovania (preukázaný fyzický kontakt detí a navrhovateľky vo forme objímania, pričom nebolo vylúčené ani masírovanie) vyvodil záver, že jednoznačne šlo o spontánne prejavy emócií maloletých detí k navrhovateľke, ako ich učiteľke, pričom tieto pravdivé skutočnosti odporkyňa uvádzala takou formou, v takých súvislostiach a za takých okolností, že objektívne vyvolávali pravdu skresľujúci dojem a pôsobili difamačne. To isté konštatoval o kopaní učiteľkou do detí a ich priväzovania ku stoličkám, pretože odporkyňa aj tieto skutočnosti uvádzala takou formou, že ich

prezentáciu verejnosť mohla považovať za pravdivú. Vykonaným dokazovaním tiež zistil, že prádlová guma v 1. triede bola použitá za vedomosti rodičov, ako náučná pomôcka pre správne držanie tela detí pri sedení, za tým účelom navrhovateľka gumu na nohy nikomu nenatáhovala, deti, ktoré pás chceli použiť, si ho natiahli samé, keď nohy sa im vysunuli do uličky medzi lavicami, tak navrhovateľka nohou ich posunula pod lavicu, čo odporkyňa prezentovala ako „kopanie do detí“.

Pripustil polemiku o správnosti pedagogického postupu navrhovateľky, ktorá umožnila, aby žiaci ju objímali a dotýkali sa jej. Z výpovedí zástupkyne školy, ktorá jednak ako priama nadriadená navrhovateľky nezakročila, keď pri vstupe do triedy videla, ako jeden zo žiakov mal ruky na pleciah navrhovateľky a jednak tiež potvrdila, že aj ju deti objímali a tiež z výpovede svedka X., ktorého ako učiteľa žiaci objímali prejavujúc tak radosť po zážitkovej hodine, však zistil, že fyzické kontakty s učiteľmi na škole, najmä u žiakov nižších ročníkov, sú obvyklé. Z výpovede riaditeľky školy rovnako mal potvrdené, že pri fyzických dotykoch stále šlo o spontánne prejavy náklonnosti detí k navrhovateľke. Takto mal vyvrátenú pravdivosť tvrdení odporkyne, že navrhovateľka si vyžaduje prejavy náklonnosti detí, že deťmi sa ukája a tiež, že tieto na jej požiadanie ju musia ohmatávať. Prihliadal aj na to, že odporkyňa nepravdivo poprela, že bola iniciátorkou petície rodičov z 25.6.2012. Ako nepravdivé sa ukázalo aj ďalšie tvrdenie odporkyne, že jej maloletý syn psychologičke L. sám mal popísať takéto správanie navrhovateľky. Samotná psychologička jednoznačne totiž potvrdila, že maloletý pred ňou o učiteľke sa nevyjadroval, všetky informácie o správaní navrhovateľky psychologičke sprostredkovala jeho matka s tým, že maloletý ako svedok sťažností matky na učiteľku, sa cítil nepríjemne. Skutočnosť, že riaditeľka školy pokračovala v prešetrovaní sťažnosti a o tejto rozhodovala napriek vedomosti, že v danej veci konajú orgány činné v trestnom konaní, vyhodnotil ako porušenie §6 ods. 1 písm. b) zák. č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z.z. Za právne významné považoval, že záznamy výpovede žiakov pred vedením školy nezachytávali obsah ich výpovedí, ale iba „výstupy z ich výsluchu“ typu „gumy potvrdené“, „masírovanie potvrdené“, „kopanie (ne)potvrdené“, „útok na Slavu (ne)potvrdený“ a pod., preto na ne neprihliadal, pričom zároveň uzavrel, že deti ani nevypovedali spontánne, pretože odpovedali na jednotlivé otázky riaditeľky a jej zástupkyne. V záujme ochrany duševného zdravia maloletých žiakov a tiež vzhľadom na dôkazy už dosiaľ vykonané, nevykonal dôkaz výsluchom týchto detí. Vychádzajúc z originálu petície proti navrhovateľke ako učiteľke ZŠ X., nepovažoval za potrebné vykonať ani výsluch otcov žiakov triedy, nakoľko pre zhodu podpisov oboch rodičov jednotlivých žiakov triedy nemal pochybnosti o tom, že otcovia maloletých žiakov petíciu nepodpisovali. Pri zamietnutí tohto návrhu na dokazovanie prihliadol pritom aj na skutočnosť, že otcovia informácie o „správaní“ navrhovateľky nemali od svojich detí, ale ako to vyplynulo zo stretnutia rodičov z 27.6.2012 zvolaného odporkyňou, rodičia práve tu od odporkyne chceli sa dozvedieť, ako ich deti vypovedali pred riaditeľkou a zástupkyňou pri prešetrovaní sťažnosti na navrhovateľku a tiež, že 9.11.2011 pri šetrení sťažnosti inej matky žiaka danej triedy na priväzovanie detí k stoličke, z desiatich rodičov štyria (medzi nimi aj odporkyňa) poprela informácie v tejto sťažnosti a ostatní sa nevyjadrili. Usúdil preto, že pokiaľ v tomto súdnom konaní svedkovia by vypovedali inak, ich svedecké výpovede by nemali dôkaznú hodnotu.

Najmä výpoveďami svedkov (Č., L., X., X.) mal preukázané, že k zásahu do uvedených osobnostných práv navrhovateľky rozširovaním nepravdivých informácií o navrhovateľke na verejnosti nielen mohlo dôjsť, ale skutočne aj došlo, a to v značnej miere, pretože sporné tvrdenia v obyvateľoch evokovali dojem, že navrhovateľka ako tyran a pedofil je osobou nedostatočne spôsobilou na výkon svojho povolania (dotazy ľudí, pracovisko v SEZ O., autobusová zastávka, zasadnutie Rady školy 29.6.2012, pracovníčka novinového stánku, blízka osoba svedkyne H., ktorá vedomosti o pedofilii navrhovateľky mala od sestry odporkyne, pohoršovanie sa nad kamarátstvom svedkyne H. s navrhovateľkou, ako s osobou „ktorej každý sa vyhýba“, kolektív učiteľov na porade bol informovaný, že u navrhovateľky „sa preukázala pedofília“, tento ju „úplne odpísal“, kolegovia sa jej neprihovoria, v škole vládne „stresová situácia“, navrhovateľke bol zakázaný vstup do bývalej triedy, bola jej odobratá funkcia triedneho učiteľa, tak stratila o. i. aj príplatok za výkon tejto funkcie, na začiatku školského roka 2012/2013 navrhovateľka ako člen kolektívu nebola menovaná a predstavená ako pedagogická pracovníčka, pričom deti (žiak W.) vyjadrili počudovanie nad jej prítomnosťou v škole, kde „už nemá čo robiť“, bývalý spolužiak navrhovateľky vyslovene sa tešil, že „majú spolužiačku pedofilku“ a že túto senzáciu môže šíriť ďalej, rovnako aj „ľudia v obci nechutnosti o navrhovateľke s radosťou živia a zveličujú“). Zdôraznil, že u odporkyne sa nevyžaduje zavinenie, resp. úmysel, pretože z hľadiska poskytnutia ochrany nie je rozhodujúce, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinením, vedome alebo nevedome, pričom v posudzovanej veci konanie odporkyne bolo vedomé a na svojich tvrdeniach, že navrhovateľka

na deťoch sa ukája, zotrvala aj v priebehu súdneho konania. Došlo tak k narušeniu súkromného i profesionálneho života navrhovateľky, a to hodnôt, ktoré sú výrazom úcty, uznania, vážnosti, dobrej povesti a ocenenia človeka v rámci spoločnosti a významne ovplyvňujú jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti, keďže v súvislosti s odporkyňou používaným pojmom „ukájať sa“ v spojitosti s maloletými deťmi bežný človek si predstaví určité sexuálne pocity a osoba, o ktorej sa táto skutočnosť tvrdí, v jeho očiach je vyobrazená minimálne ako sexuálny deviant alebo osoba so sexuálnou poruchou. Výsluchom svedkov tak nepochybne zistil, že v obci X. i v meste O. a priľahlých obciach nielen sa šíri informácia o pedofílii navrhovateľky, ale tejto aj spôsobili závažné následky v jej súkromnom i profesionálnom živote, ako sú uvedené vyššie. Z uvedených dôvodov so zreteľom na spôsob zásahu a jeho závažné následky morálne zadostučinenie vo forme ospravedlnenia nepovažoval za postačujúce. Priznal jej preto aj právo na peňažnú satisfakciu, pri určení výšky ktorej prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a tiež na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo narušením zmienených hodnôt osobnosti človeka ako individuality. Zisťoval pritom objektívnu závažnosť následkov zásahu a tiež trvalosť charakteru zásahu. Zistil, že navrhovateľka a jej blízke okolie (matka, priatelia, bývalí kolegovia) zle niesli dôsledky šírenia nepravdivých informácií o navrhovateľke ako pedofilke a učiteľke, ktorá fyzicky ubližuje deťom. Navrhovateľka a aj jej matka mozgovú príhodu matky z apríla 2012 a následnú operáciu pripisovali osočovaniu navrhovateľky odporkyňou.

Keďže mal preukázané, že aj v čase súdneho konania odporkyňa naďalej šírila sporné difamačné informácie o navrhovateľke, odporkyňa zároveň uložil povinnosť zdržať sa ďalšieho šírenia nepravdivých informácií o navrhovateľke na verejnosti.

Úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov 3 114,62 € pozostávajúcu zo súdneho poplatku 126 €, z trov právneho zastúpenia 2 011,44 € za 14 úkonov právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie návrhu vo veci samej na súd, konanie pred súdom na pojednávaniach v dňoch 26.11.2012, 2.4., 13.5., 15.7.2013 a 10.10.2013, porada s klientom v dňoch 3.12.2012, 10.5. a 11.7.2013, písomné podanie vo veci samej na súd v dňoch 5.12.2012, 12.2., 19.2. a 18.8.2013), z náhrady za stratu času 466,20 € vrátane 20 % DPH na ceste z Košíc (sídlo advokáta) na súdne pojednávania do sídla súdu v Spišskej Novej Vsi a späť zakaždým za 6 začatých polhodín, z náhrady cestovného 245,24 € advokátovi osobným motorovým vozidlom zn. X. S., EČV: P. XXX Y. a cestovných výdavkov navrhovateľky 92,60 € osobným motorovým vozidlom zn. O. X. EČV: X. XXX W. z miesta jej bydliska v obci X. do X.X. A. Q. a späť (a 66 km) a z náhrady ušlej mzdy navrhovateľky 172,96 €. O povinnosti odporkyne náhradu trov konania zaplatiť advokátovi navrhovateľky rozhodol podľa §149 ods. 1 OSP.

Proti rozsudku odporkyňa podala odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zastávala názor, že doposiaľ vykonaným dokazovaním nebolo jednoznačne preukázané, žeby zasiahla do „osobnosti navrhovateľky“ šírením nepravdivých informácií objektívne vyvolávajúcich pravdu skresľujúci dojem o navrhovateľke a za ktoré by sa jej preto mala ospravedlniť, prípadne zdržať sa ich ďalšieho šírenia na verejnosti. Súdu vytýkala, že vôbec neprihliadol na okolnosť, že spontánnymi výpoveďami detí v rámci šetrenia jej sťažnosti pred riaditeľkou a jej zástupkyňou bola potvrdená pravdivosť jej tvrdení obsiahnutých v sťažnostiach adresovaných na rôzne inštitúcie. Namietala aj proti záveru súdu, že maloletí žiaci dotykmi a vzájomným objímaním s učiteľkou mali prejavovať svoje emócie, o čom mohli vypovedať aj navrhovaní svedkovia (rodičia). Proti rozsudku sa bránila, že nevykonaním dôkazu ich vypočutím jej bolo odopreté právo na spravodlivý súdny proces. Výpovede svedkov, okrem riaditeľky školy a jej zástupkyne označila za účelové, obsahovo zhodné, s veľmi nízkou výpovednou hodnotou, pretože nimi uvádzané fakty neboli potvrdené inými dôkazmi, pričom ide o kolegov, s ktorými navrhovateľka je v dobrom priateľskom vzťahu. Potvrdenie OO PZ, odboru poriadkovej polície v O., že toto neeviduje žiadnu sťažnosť podanú na navrhovateľku, považovala za nepravdivé zotrvať na tvrdení, že orgánom činným v trestnom konaní bolo podaných viacero oznámení na navrhovateľku pre jej správanie v triede. Nesúhlasila ani so záverom súdu, že s navrhovateľkou pracovný pomer v základnej škole bol rozviazaný z dôvodu, že odporkyňa na ňu podala sťažnosť. Pokiaľ v sťažnostiach i v konaní pred súdom používala termín „ukájať sa“, tento prebrala od tretej osoby a nepoužívala ho s cieľom poškodiť navrhovateľku, navrhovateľku nenazývala „pedofilkou“. Nesúhlasila ani so záverom súdu o preukázanej značnej miere zníženia dôstojnosti navrhovateľky v spoločnosti. Súdu vytýkala tiež, že v rozpore s §118a OSP prihliadal na dôkazy navrhovateľkou označené a predložené neskôr, než najneskôr do skončenia prvého pojednávania. Za nesprávne považovala aj rozhodnutie súdu o trovách konania argumentujúc, že navrhovateľke bola

priznaná neprimeraná náhrada cestovného autom, keďže táto mohla použiť aj prostriedok hromadnej dopravy. Namietajúcu neúčelnosť úkonov označených ako „porady s klientom“ za nesprávnu považovala aj priznanú náhradu trov právneho zastúpenia za tieto úkony.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Nepovažovala za podstatné, ani ospravedlniteľné, či odporkyňa konkrétne hanlivé a difamujúce označenia, ktoré o navrhovateľke protiprávne ďalej šírila, vymyslela sama, či ich hoci aj len prevzala, prípadne o nich od niekoho len sa dopyčovala. Trvala na tom, že odporkyňa svojimi výroky nesporne zasiahla do občianskej cti a ľudskej dôstojnosti navrhovateľky, pretože tieto významným spôsobom ovplyvnili jej vzájomné vzťahy s inými fyzickými osobami a tým značne ovplyvnili aj jej postavenie v spoločnosti. V dôsledku odporkyňou rozširovaných nepravdivých tvrdení bol znížený jej mravný profil, jej vlastnosti, zmýšľanie a správanie, je potrebné preto poskytnúť jej ochranu rozsudkom súdu. Vyzdvihla, že súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku osobitne hodnotil aj relevantnosť a dôveryhodnosť dôkazov získaných výpoveďami detí pred vedením školy a stotožnila sa s jeho hodnotením. Podľa navrhovateľky nemožno ponechať bez povšimnutia, že vedenie školy výsluch vykonalo, hoci samo dlhodobo malo rozpory s navrhovateľkou a postupovalo preto neobjektívne, nemorálne, v niektorých prípadoch aj nezákonne, nekorektne a neférovne (riaditeľka priznala, že „iba“ v úzkom kruhu ľudí sa vyjadrovala hanlivivo o navrhovateľke, tejto ako dotknutej osobe odmietala sprístupniť sťažnosti, žiakov vypočúvala napriek vedomosti o prebiehajúcom trestnom konaní, sťažnosti prešetrovala bez vypočutia a prítomnosti navrhovateľky a na základe toho jej uložila upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny, čím boli popreté základné princípy prezumpcie neviny a ochrany zamestnanca školy, navrhovateľke bolo odňaté triednictvo, bol jej zakázaný vstup do bývalej triedy). Odporkyňa skresľovala skutočný stav a verejne ho vyjadrovala spôsobom poškodzujúcim navrhovateľku. V konaní pred súdom uvádzala aj viaceré nepravdivé tvrdenia (navrhovateľka vyžaduje od detí, aby ju masírovali, ostatné deti núti, aby sa na to pozerali, ona nie je iniciátorkou petície proti navrhovateľke, syn odporkyne sa začal zajakávať a kokať v dôsledku nevhodného správania navrhovateľky, či to, že psychologičke sám popísal správanie navrhovateľky). Zásah do práv navrhovateľky preukázali výpovede svedkov H., X., L. a X., ktorí sa dozvedeli o odporkyňou šírených nepravdivých, hanlivých a difamujúcich tvrdeniach na adresu navrhovateľky, pričom nešlo o zákonný výkon práva na slobodu prejavu. Čestné vyhlásenie matky navrhovateľky je len doplňujúcim dôkazom týchto svedeckých výpovedí. Jednoznačné dôkazy o zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľky a o znížení jej dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere (odňatie triednictva, očakávanie verejnosti, že navrhovateľka už nebude pôsobiť na škole a učiť tam z dôvodu nepravdivých informácií šírených o nej odporkyňou) boli vykonané priamo v konaní pred súdom.

Pokiaľ ide o trov konania, navrhovateľka použitie vlastného osobného motorového vozidla za účelom prepravenia sa na súdne pojednávajúce odôvodňovala potrebou čo najskôr sa dostať domov za účelom poskytnutia opatery ťažko chorej, mozgovou príhodou postihnutej matke, a tiež skutočnosťou, že medzi miestom jej bydliska a sídlom súdu neexistuje priame spojenie verejnej hromadnej dopravy. Potrebu porád advokáta s klientom s poukazom na množstvo vykonaných dôkazov a dĺžku jednotlivých súdnych pojednávanií odôvodňovala priamou úmerou medzi komplikovanosťou a zložitou vecí tak po skutkovej, ako aj právnej stránke, množstvom dôkazov a argumentácií predkladaných procesnou protistranou. Pre prípad úspechu v odvolacom konaní uplatnila náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia 183,77 € vrátane DPH za 2 úkony právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu a zastúpenie na verejnom vyhlásení rozsudku).

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania a po zistení, že odvolanie bolo podané na to oprávneným účastníkom konania (§201, 202 a 204 OSP) v rozsahu vyplývajúcom z §212 ods. 1 a 3 OSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je opodstatnené. O odvolaní rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávajúceho podľa §214 ods. 2 OSP s tým, že rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach 23.6.2015 o 13.20 hod. v pojednávajúcej miestnosti č. dverí 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku od 15.6.2015 boli zverejnené na úradnej tabuli odvolacieho súdu (§156 ods. 1 a 3 za použitia §211 ods. 2 OSP).

Súd prvého stupňa vo veci dokazovanie vykonal v potrebnom rozsahu, na základe neho správne zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu vyplývajúceho zo spisu. Na správnosti skutkových záverov súdu nič nezmenili ani odvolacie námietky

odporkyne. Napadnutý rozsudok z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je plne akceptovateľný, presvedčivý, jasný a zrozumiteľný, nesignalizuje porušenie procesných práv účastníka konania. Súd v odôvodnení rozsudku dal odpoveď na všetky otázky, ktoré pre vec majú podstatný význam, dostatočne, mimoriadne precízne, veľmi citlivo a presvedčivo objasnil skutkový a právny základ rozhodnutia. Odvolací súd vo výroku vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa podľa §219 ods. 1 OSP preto potvrdil v celom rozsahu, pričom sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku. V odôvodnení svojho rozsudku v súlade s §219 ods. 2 OSP obmedzil sa preto len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku, ako sú uvedené zhora a ktoré vo svojom odôvodnení preto už neopakuje.

Predmetom ochrany osobnosti, ktorá bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, sociálne postavenie a pod. patrí každej fyzickej osobe, je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok. Ide o absolútne právo fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým. Základnou podmienkou pre vznik občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby o. i. je, aby došlo k zásahu objektívne spôsobilému vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení, či len v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, v samotnom ohrození práv chránených ustanovením §11 Obč. zák., prípadne len jednotlivých zložiek osobnosti fyzickej osoby. Zodpovednosť za ohrozenie alebo porušenie práva na ochranu osobnosti v zmysle §13 OZ je založená na princípe objektívnej zodpovednosti, čo znamená, že sa nevyžaduje zavinenie na strane ohrozovateľa či narušovateľa práva a zodpovedný subjekt tu za svoj neoprávnený zásah zodpovedá, aj keby o ňom nevedel. Vzhľadom na to sú správne závery súdu prvého stupňa, že v posudzovanej veci je bez právneho významu, či odporkyňa termín „ukájať sa na deťoch“ prípadne skutočne aj prevzala od inej osoby. Neoprávneným zásahom do práv chránených ustanovením §11 a nasl. Obč. zák. však je aj také nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, pôvodca ktorého nie je si vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo iba z nedbanlivosti preberá alebo rozširuje poznatky na verejnosti. Súd prvého stupňa postupoval preto správne, pokiaľ nevykonal dokazovanie ohľadom pravdivosti tejto jej obrany. Ukávanie je formou sexuálneho správania sa spočívajúce v sexuálnom vzrušovaní pohlavných orgánov, prípadne aj iných erotogénnych zón s cieľom dosiahnuť orgazmus. Rozširovanie v celom rozsahu nepravdivých tvrdení o navrhovateľke, že táto s takýmto cieľom ako učiteľka vo svojej triede od detí vyžadovala, aby tieto sa jej dotýkali (masírovali) na trupe, vrátane prs, nesporne je zásahom objektívne spôsobilým vyvolať ujmu v jej osobnostnej sfére a nesporne každá osoba na mieste navrhovateľky takýto zásah by pociťovala ako zásah a narušenie svojich osobnostných práv.

V posudzovanej veci najmä výpoveďami svedkov nepochybne bolo preukázané, že u navrhovateľky došlo nielen k ohrozeniu, ale priamo aj k porušeniu jej osobnostných práv, pretože v jej pracovnom kolektíve, medzi žiakmi v škole, kde učila, v mieste jej bydliska i v príslušných obciach v dôsledku nepravdivých, odporkyňou šírených tvrdení o jej osobe, navrhovateľka bola považovaná za osobu, ktorá sa ukája na deťoch (pedofília) alebo násilím ich priväzuje ku stoličke (týra ich). Odporkyňa svojimi nepravdivými tvrdeniami takéhoto obsahu konala proti osobnej a mravnej integrite navrhovateľky spôsobom objektívne spôsobilým znížiť dôstojnosť, vážnosť a česť navrhovateľky v spoločnosti, ohroziť jej postavenie i uplatnenie v spoločnosti. To všetko za situácie, že odporkyňa vo svojej výpovedi na prvom súdnom pojednávaní, ale zároveň aj v odvolaní, sama priznala a zdôraznila, že v čase písania sťažnosti na jednotlivé inštitúcie na navrhovateľku „nebola presvedčená o svojej stopercentnej pravde“, a chcela len dosiahnuť, aby „sa to šetrilo“.

Tam, kde v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnosti fyzickej osoby vznikla nemajetková ujma, pre pôvodcu tohto zásahu vznikajú občianskoprávne sankcie uvedené v §13 ods. 1 a 2 Obč. zák., a to v poradí, v akom ich uvádza zákon. V danom prípade súd prvého stupňa rozhodujúci o prísnejšej sankcii pre odporkyňu podrobne a zrozumiteľne odôvodnil, prečo neuložil len niektorú z miernejších sankcií (ospravedlnenie, zdržanie sa zásahu). Vzhľadom na to, že odporkyňa aj v konaní pred súdom prvého stupňa na súdnom pojednávaní „bola presvedčená o pravdivosti sporných tvrdení o navrhovateľke“, správne uzavrel, že naďalej existovalo bezprostredné nebezpečenstvo (hrozba) uskutočnenia či opakovania nepravdivých tvrdení o navrhovateľke v budúcnosti. Navrhovateľka preto dôvodne sa domáhala upustenia od neoprávnených zásahov do jej osobnostného práva na ochranu osobnosti. V danom prípade vzhľadom na to, v akých difamačných tvrdeniach spočíval neoprávnený zásah, v dôsledku ktorého došlo k zníženiu ľudskej dôstojnosti navrhovateľky i jej vážnosti či spoločenského uplatnenia v spoločnosti v značnej miere, odstránenie následkov neoprávneného zásahu neprichádzalo do úvahy, preto súd prvého stupňa správne rozhodol, keď vzhliadol potrebu navrhovateľke

poskytnúť primerané morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia, pričom vzhľadom na to, v akom prostredí došlo k narušeniu osobnostných práv navrhovateľky, zvolil aj vhodnú formu uverejnenia ospravedlňujúceho textu.

Morálne zadosťučinenie, aj keď je dôležité, je len symbolickou náhradou za kompenzovanie dôsledkov neoprávneného zásahu, pretože pre svoju povahu po obsahovej stránke nie je schopné naplniť funkciu zadosťučinenia, ktoré by samo o sebe bolo spôsobilé zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako forma materiálneho zadosťučinenia za neoprávnený zásah má plniť nielen kompenzačnú funkciu, ale i funkciu sankčnú, resp. preventívnu, t.j. má odrádzať porušiteľov chránených práv a ich možných nasledovníkov od protiprávneho správania v budúcnosti a finančná kompenzácia musí dostatočne odrádzať subjekty neoprávneného zásahu od opakovania takéhoto konania.

Vzhľadom na závažnosť následkov neoprávneného zásahu spočívajúcich v značnom znížení dôstojnosti navrhovateľky v spoločnosti, keďže i blízke okolie navrhovateľky uverilo, resp. zapochybovalo, či dané difamujúce tvrdenia predsa len nie sú pravdivé, a preto očakávali, že navrhovateľka už nebude učiť na základnej škole, o čom dôkazom je nielen výpoveď svedka X., ale aj samotná petícia rodičov triedy 3. ročníka, pozbavenie triednictva navrhovateľky v nasledujúcom školskom roku i ďalšie skutočnosti, o ktorých vypovedali bývalí kolegovia navrhovateľky, súd správne rozhodol, keď morálne zadosťučinenie nepovažoval za postačujúce a navrhovateľke ako satisfakciu priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v primeranej výške. Išlo totiž o ujmu v osobnostnej sfére navrhovateľky, ktorú vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie i širší okruh pôsobenia nepriaznivého následku táto pociťovala a prežívala ako závažnú. Súd prvého stupňa pri určení výšky peňažného zadosťučinenia vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu a z celkom konkrétnych a preskúmateľných hľadísk vzťahujúcich sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv navrhovateľky, čím docielil satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti navrhovateľky.

Odvolacie námietky odporkyne neobstoja, ani pokiaľ namietala účelovosť a obsahovú zhodnosť výpovedí bývalých kolegov navrhovateľky, pretože hoci ide o osoby, s ktorými navrhovateľka bola (je) v priateľskom vzťahu, to, ako vypovedali o skutočnostiach právne významných pre rozhodnutie súdu v posudzovanej veci, zapadá do ďalších dôkazov, ktoré v konaní boli vykonané a tvorí s nimi súvislý celok. Je len prirodzené, že práve priatelia navrhovateľky boli tými osobami, ktoré ju oboznámili s obsahom odporkyňou šírených difamačných tvrdení o jej osobe a neurobili tak iní ľudia, obyvatelia obce, či blízkeho okolia, ktorí navrhovateľku osobne nepoznali, ale o sporných tvrdeniach o jej osobe vedomosti mali. Prirodzene navrhovateľka na preukázanie pravdivosti svojho tvrdenia o znížení jej dôstojnosti v spoločnej v značnej miere vypočuť ako svedkov mohla navrhnúť preto jedine práve tie osoby, ktoré ako jej priatelia ju informovali o neoprávnenom zásahu odporkyne, pričom odporkyňa nenavrhol ani neoznačila žiaden dôkaz spôsobilý vyvrátiť pravdivosť týchto svedeckých výpovedí. Keďže odporkyňa nevedela preukázať ani pravdivosť svojho tvrdenia o existencii viacerých sťažností na navrhovateľku na polícii, nebolo potrebné touto jej obranou sa zaoberať. Súd prvého stupňa postupoval správne, pokiaľ aj vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania z dôvodov, ako to uviedol v odôvodnení rozsudku, nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie výsluchom rodičov, mená ktorých sú uvedené na spornej petícii. Súd prvého stupňa správne postupoval, aj pokiaľ vzhľadom na okolnosti, za ktorých boli vykonané jednotlivé výsluchy detí, nezaložil na nich svoje rozhodnutie. Predložené záznamy totiž skutočne nezachycujú slovný prejav vypočúvaných žiakov, ale sú len úsudkom (mienkou) vypočúvajúcich osôb o výpovedi toho ktorého žiaka vo forme poznámok riaditeľky či zástupkyne školy, v dôsledku čoho skutočne nemožno zistiť, ako jednotlivé deti vypovedali. Súd prvého stupňa postupoval v súlade s platným procesným poriadkom, aj pokiaľ prihliadol na dôkazy navrhovateľkou predložené neskôr, než do skončenia prvého pojednávania, pretože pre takýto postup boli splnené zákonné podmienky (§118a ods. 2 OSP, a contrario).

Odporkyňa nesporne má právo prejavovať nespokojnosť s postupmi navrhovateľky pri vyučovaní svojho syna i sťažovať sa na jej správanie na príslušných orgánoch a inštitúciách. V konaní však bolo nepochybne preukázané, že svoj názor na navrhovateľku prezentovala nielen v písomnostiach adresovaných jednotlivým inštitúciám, ale šírila ich aj medzi obyvateľmi v obci, na ulici, v blízkom meste, medzi kamarátmi a známymi, v rodine (sestra), ktorí tieto informácie podávali ďalej. Hoci nebolo preukázané, aby sama použila pojem „pedofil“, o navrhovateľke šírila difamačné informácie

vedúce k takémuto úsudku, a preto o navrhovateľke sa začalo hovoriť ako o pedofilke. Pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku ako následok protiprávneho konania odporkyne aj spomenul výpoveď z pracovného pomeru z júla 2013, ohľadom ktorej navrhovateľka pochybovala, či jej dôvodom skutočne boli organizačné zmeny a jej nadbytočnosť ako učiteľky na danej základnej škole, na tejto skutočnosti nezaložil svoje rozhodnutie. Odvolacie námietky odporkyne spochybňujúce skutkový základ pre takýto záver nie sú preto spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Je potrebné súhlasiť s odporkyňou aj v tom, že zhoršenie zdravotného stavu matky navrhovateľky mohlo spôsobiť viacero príčin, avšak bez ohľadu na obsah jej čestného vyhlásenia, zníženie dôstojnosti navrhovateľky v spoločnosti v značnej miere v konaní bolo preukázané aj inými dôkazmi. Pre rozhodnutie o posudzovanom návrhu je preto právne irelevantné, či neoprávnený zásah zo strany odporkyne vôbec bol hoci len jednou z príčin zhoršenia zdravotného stavu matky navrhovateľky.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny (§219 OSP).

Súd prvého stupňa správne rozhodol aj o trovách konania (§142 ods. 1 OSP) a výšku ich náhrady určil v súlade s ustanoveniami vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a s predpismi, na ktoré táto odkazuje. Vzhľadom na dôvody navrhovateľkou uvádzané vo vyjadrení k odvolaniu, pre ktoré za účelom zabezpečenia svojej účasti na súdnych pojednávaniach bola nútená použiť vlastné osobné motorové vozidlo s cieľom po skončení pojednávania čo najskôr poskytnúť osobnú starostlivosť vážne chorej matke, súd prvého stupňa rozhodol správne, aj pokiaľ navrhovateľke priznal náhradu cestovného za použitie osobného motorového vozidla. Rozhodnutie súdu je správne, aj pokiaľ navrhovateľke priznal náhradu trov spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia za úkony označené ako porada s klientom v dňoch 3.12.2012 a 10.5., resp. 11.7.2013. Navrhovateľka preukázala tak uskutočnenie týchto porád, ako aj ich účelnosť, keďže ich výstupom bolo buď písomné podanie vo veci samej, alebo sa udiali niekoľko dní pred súdnym pojednávaním za účelom dohody ďalšieho postupu v konaní. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil aj vecne správne rozhodnutie o trovách konania (§219 OSP).

V odvolacom konaní úspešnej navrhovateľke odvolací súd podľa §224 ods. 1 v spojení s §142 ods. 1 OSP priznal náhradu trov odvolacieho konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu, zastúpenie na verejnom vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu) v hodnote 183,77 € (91,29 + 45,65 + 7,81 + 8,39 + 20 % DPH). Neúspešnej odporkyni náhrada trov odvolacieho konania neprináleží.

Výsledok hlasovania senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.